

10. Vybavenost podniků stroji a zařízeními

Vybavenost zemědělskými stroji a zařízeními ovlivňuje jak výsledek hospodaření zemědělských podniků, tak stav půdy či welfare zvířat. V České republice je v porovnání s Evropskou unií průměrný počet strojů připadajících na jeden podnik nízký. Jedním z důvodů je vysoká koncentrace výroby ve velkých zemědělských podnicích, umožňující rozložení fixních nákladů.

Ze strukturálního šetření v zemědělství 2007 vyplývá, že čeští zemědělci disponují necelými 84 tis. traktorů s různým výkonem. Téměř ve všech velikostních kategoriích podniků podle výměry zemědělské půdy převažují stroje s výkonem 40 – 59 kW, kterých bylo zaznamenáno celkem 30 719 ks. V podnicích s vysokou výměrou orné půdy se nejvíce používají traktory s vysokými výkony (od 40 kW až přes 100 kW). U podniků s výměrou do 1 ha orné půdy jsou naopak nejrozšířenější traktory s malým výkonem (do 20 kW a 21– 39 kW).

Přestože „malých“ podniků hospodařících do 10 ha orné půdy jsou přibližně dvě třetiny, jejich vybavenost zemědělskou technikou je minimální. Stroje jsou koncentrovány ve velkých podnicích obhospodařujících rozhodující podíl orné půdy. V podnicích hospodařících na 500 – 1 000 ha orné půdy připadá v průměru 5 traktorů s výkonem 40 – 59 kW a 3 traktory s výkonem 60 – 99 kW a nad 100 kW. Přestože u největších podniků, obhospodařujících nad 1 000 ha orné půdy jsou tato čísla vyšší: v průměru 12 traktorů v kategorii 40 – 59 kW a 7 traktorů v kategorii 60 – 99 kW a nad 100 kW na 1 zemědělský podnik, v přepočtu na počet hektarů připadajících na 1 stroj čeští zemědělci v porovnání s Evropskou unií ve vybavenosti stroji zaostávají. V porovnání s předešlými strukturálními šetřeními v zemědělství klesá počet traktorů, které jsou zemědělcům k dispozici na hektar obhospodařované půdy. Zatímco v roce 2000 připadalo na 1 000 ha zemědělské půdy v průměru 26 traktorů, v roce 2007 to bylo 24 traktorů. To lze vysvětlit vyšším počtem výkonnějších strojů – v roce 2007 připadaly na 1 000 ha zemědělské půdy 4 traktory o výkonu větším než 100 kW, což je na každých tisíc ha půdy zhruba o 1 stroj více než v roce 2000. Alarmující je naopak skutečnost, že 84,3 % traktorů je starších 10 let. Mezi výkonnými traktory z kategorie s výkonem nad 100 kW je to 58,7 % strojů.

Mezi stroji sloužícími k obrábění a kultivaci půdy připadá na 1 zemědělský podnik hospodařící na výměře orné půdy větší než 1 000 ha v průměru 5 pluhů, 4 kypřiče či kombinátory a 4 rotační žací stroje.

V roce 2007 bylo Strukturálním šetřením v zemědělství zjištěno přes 11 tis. rozmetadel tuhých minerálních hnojiv a přes 12 tis. rozmetadel hnoje a kompostu. Klíčovou vlastností rozmetadel hnojiv je jejich užitečná hmotnost. Ve sledovaném roce byla průměrná užitečná hmotnost rozmetadel hnoje a kompostu 5 tun a rozmetadel tuhých minerálních hnojiv 2 tuny.

Ze 7 588 nákladních automobilů zaznamenaných u zemědělských podniků v roce 2007 jich polovinu (51,7 %) vlastní velké podniky s výměrou nad 1 000 ha orné půdy.

Osobním počítačem pro potřeby podniku je vybaveno 27,1 % hospodařících podniků. To je pouze o 0,2 procentního bodu více než v roce 2005. Výrazně se nezměnil ani počet podniků napojených na internet, který z 20,7 % podniků v roce 2005 stoupl na 21,4 % podniků v roce 2007. Připojení na internet mělo v roce 2007 17,2 % podniků fyzických a 72,7 % podniků právnických osob.

Výpočetní technikou jsou vybaveny především podniky právnických osob. Počítač v podniku z nich využívá 78,9 %. V podnicích fyzických osob je to již pouze 22,9 %. Většina podniků vlastnicích PC využívá zároveň připojení k internetu. Připojení má 75,3 % fyzických a 92,2 % právnických osob vlastnicích PC.

Na každou právnickou osobu připadají v průměru 4 počítače. Rozdíly ve vybavenosti PC jsou však mezi jednotlivými právními formami. Na jednu společnost s ručením omezeným připadají v průměru 2 počítače, na jednu akciovou společnost 8 počítačů a na jedno družstvo 6 počítačů.